

E - BULLETIN

SLOVENSKÝ INŠTITÚT V PRAHE

September 2024 | Výstava Ján Berger / Jiří Sopko.

LITERATÚRA

ROK LITERATÚRY A TANEČNÉHO UMENIA

FOKUS NA SÚČASNÚ SLOVENSKÚ LITERATÚRU – celoročný cyklus prezentácie kníh finalistov literárnej ceny Anasoft litera

JANA BODNÁROVÁ: PATCHWORK V BIELEJ

Hostka: Jana Bodnárová

Moderuje: Jakub Pavlovský

11. 9. 2024 o 19:00 | 1. Podzemní antikvariát, Hybernská 22

V septembri nás v rámci celoročného cyklu literárnych debát, ktoré usporadúva Slovenský inštitút v Prahe v spolupráci so Slovenským literárnym centrom a literárnym magazínom TVAR, poctí svojou návštevou spisovateľka, kunsthistorička a vydavateľka Jana Bodnárová. Spolu s pedagógom a redaktorom Jakubom Pavlovským predstaví svoju prozaickú zbierku *Patchwork v bielej*, za ktorú bola minulý rok nominovaná na cenu Anasoft litera.

Autorka Jana Bodnárová a jej kniha *Patchwork v bielej* | Foto: SLC a Aspekt

Jana Bodnárová (*1950, Jakubovany) vyštudovala dejiny umenia, knihovedu a latinčinu na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. Po štúdiách pracovala viac ako desať rokov ako pamiatkarka pri záchrane umelecko-historických pamiatok v Prešove a písala články a štúdie o súčasnom výtvarnom umení. Od začiatku 90. rokov sa venuje takmer výlučne literárnej činnosti – píše prózy, literatúru pre deti, rozhlasové hry aj televízne scenáre. Od polovice 90. rokov tiež tvorí a prezentuje video performancie v domácich aj zahraničných galériách a na experimentálnych divadelných scénach. Žije v Košiciach.

Jana Bodnárová patrí už tri desaťročia k najosobitejším hlasom slovenskej literatúry. Vydala desiatky kníh pre dospelých aj deti a za svoju tvorbu bola viackrát ocenená. Získala Cenu Ivana Kraska za prózu *Aféra rozumu* (1990), jej hra *Kurz orientálneho tanca* vyhrala v súťaži Dráma 2004, v roku 2016 jej bola udelená Cena Literárnej akadémie za román *Náhrdelník/Obojok* a štyrikrát bola nominovaná na ocenenie Anasoft litera – jej diela *Takmer neviditeľná* (2008) a *Koža* (2019) sa ocitli vo finálovej desiatke, jej minimalistická zbierka prozaických fragmentov *NOcturná* (2009) a próza *Patchwork v bielej* (2022) vo finálovej päťke.

V prozaickej zbierke *Patchwork v bielej*, ktorá vyšla v Knižnej edícii ASPEKT, autorka zošíva útržky príbehov ľudí, ktorí sa napriek (či vďaka) svojej rôznorodosti stretávajú v blízkych vzťahoch vsadených do spoločného života v Československu druhej polovice 20. storočia. Dotýkame sa ich v spomienkach Oty, bohémky, lekárky, milenky, matky... a jej manžela Andreja. Text sprevádzajú ukážky z tvorby Evy Moflárovej.

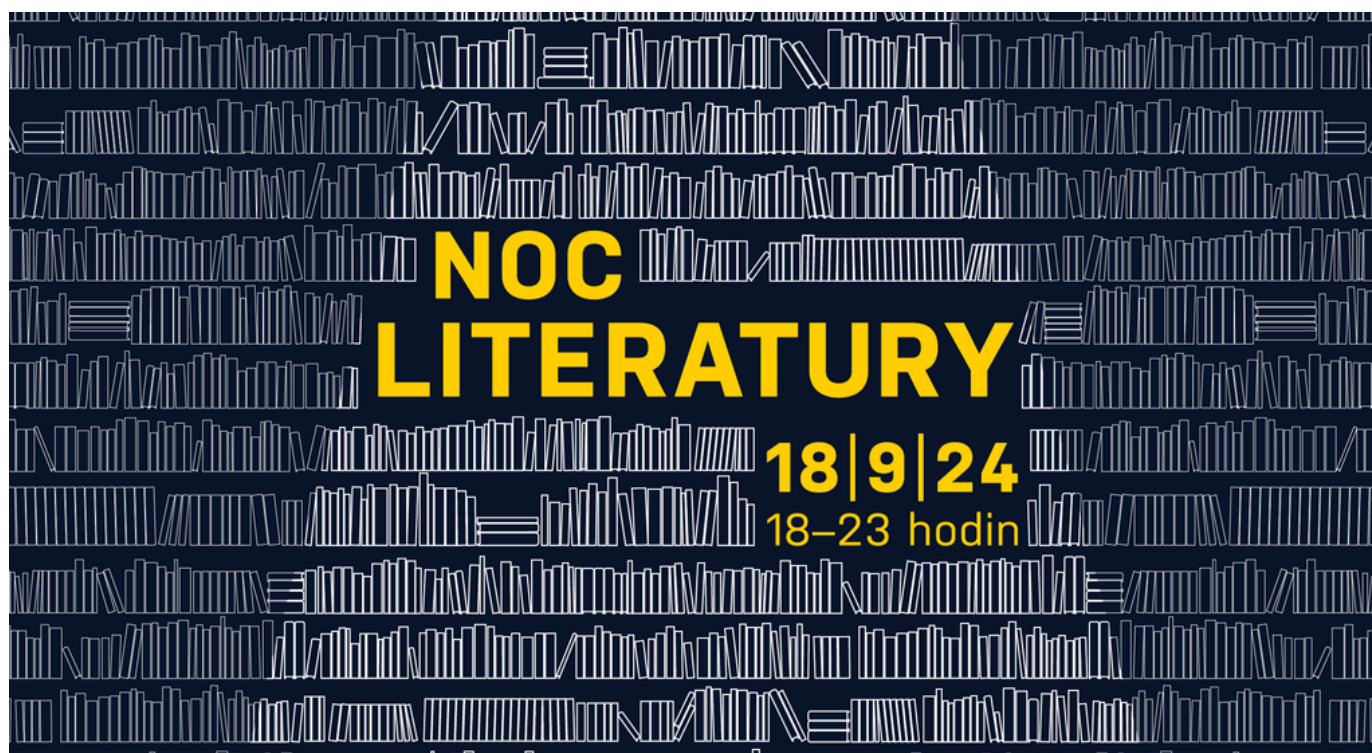
Pripravili:

Slovenský inštitút v Prahe, Slovenské literárne centrum,
1. Podzemní antikvariát a literárny časopis Tvar.

NOC LITERATÚRY 2024

Nicol Hochholczerová: *Táto izba sa nedá zjesť*. Číta **Zuzana Zlatohlávková**.

18. 9. 2024, 18:00-23:00 | Hradčany, Výtvarný ateliér, Nový svět, Praha 1

Aj tento rok sa Slovenský inštitút v Prahe v spolupráci so Slovenským literárnym centrom zapájajú do európskeho projektu Noc literatúry, v rámci ktorého známe osobnosti prezentujú tvorbu súčasných autorov na netradičných miestach. Slovensko bude medzi dvadsiatimi dvoma krajinami, ktoré sa tento rok predstavia v pražských Hradčanoch, zastúpené dielom mladej prozaičky Nicol Hochholczerovej *Táto izba sa nedá zjesť*. Ukážky prednesie slovenská herečka dlhodobo pôsobiaca na českej scéne Zuzana Zlatohlávková.

Novela *Táto izba sa nedá zjesť*, ktorá vyšla v roku 2021 vo vydavateľstve KK Bagala, spôsobila na slovenskej kultúrnej scéne okamžitý rozruch. Autorkin debut bol preložený do maďarského, srbského, poľského a bulharského jazyka a minulý rok ho Irena Steinerová pre vydavateľstvo Host preložila do češtiny. Okrem toho bolo dielo už viackrát zdramatizované a v súčasnosti sa pripravuje jeho filmové spracovanie.

Kontroverzný, surový a strohý, ale zároveň poetický text mapuje šesťročné obdobie nerovného pomeru dospievajúcej Terezy, ktorá má na začiatku príbehu dvanásť rokov, a päťdesiatročného Ivana, učiteľa výtvarnej výchovy. Tereza si nie je vedomá toho, že sa ocitla uväznená v nezákonnom vzťahu s manipulátorom, veď s Ivanom sa konečne cíti krásna a obdivovaná. Počas dospievania začína celú situáciu prehodnocovať, snaží sa z toxického kolotoča vystúpiť a postupne sa od Ivana odpútava. Ide to však? Krátke, úderné kapitoly, ktoré šokujú svojou otvorenosťou, v čitateľovi rezonujú ešte dlho po prečítaní.

Autorka Nicol Hochholczerová a jej kniha *Táto izba sa nedá zjesť* | Foto: Jakub Gulyas

Nicol Hochholczerová (*1999) pochádza z Rimavskej Soboty a vyštudovala grafiku na Akadémii umení v Banskej Bystrici. Získala ocenenia za prozaickú tvorbu v literárnych súťažiach Poviedka, Medziriadky, Literárny Kežmarok, Kukučínova Revúca a za knižnú ilustráciu v súťaži Najkrajšie knihy Slovenska.

Noc literatúry sa tento rok v Prahe uskutoční na dvadsiatich dvoch miestach vo štvrti Hradčany. Diváci si podľa programu a mapy zvolia čítania, ktoré si chcú vypočuť. Na všetkých miestach sa číta súčasne, v tridsaťminútových intervaloch (začiatky čítaní: 18:00, 18:30, 19:00, 19:30, 20:00, 20:30, 21:00, 21:30, 22:00, 22:30).

Cieľom Noci literatúry je zvýšiť záujem verejnosti o súčasnú európsku literatúru a jej myšlienkové a tvorivé prúdy, no tiež poukázať na význam multilingvizmu a prekladov z veľkých aj malých jazykov. Unikátne prepojenie neobvyklého miesta a osobitej interpretácie literárneho textu známymi osobnosťami ponúka nevšedný kultúrny zážitok a príležitosť zoznámiť sa s myslením súčasných európskych autorov.

Projekt organizujú České centrá od roku 2006 a dnes ide o kultúrnu akciu s medzinárodným rozmerom. Počet miest zapojených do projektu každým rokom narastá.

Tento rok sa podujatie uskutoční aj v **Mestskej knižnici v Mělníku**, ktorá si pre naliehavú závažnosť spoločenskej témy a originálne literárne spracovanie rovnako vybrala knihu *Táto izba sa nedá zjesť* od Nicol Hochholczerovej. Podujatie v Mělníku sa uskutoční v čase **20:00 až 22:00 v galérii Naproti**.

Vstup zdarma.

Pripravili:

České centrá, Slovenský inštitút v Prahe a Slovenské literárne centrum,
Mestská knižnica v Mělníku.

DNI SÚČASNÉHO SLOVENSKEHO TANCA

Prehliadka slovenského tanečného divadla v pražskom Studiu ALTA.

20. 9. a 21. 9. 2024 | Studio ALTA, U Českých loděnic 2158/4, Praha 8-Libeň

Andrej Kalinka: Všetko, čo neviem | 20. 9. 2024 o 19:30-20:30

„Toto bude zdanlivo sebecký večer. Sebecký, pretože bude o tom, čo a prečo zaujíma mňa, zdanlivo preto, lebo zďaleka nebude o mne a o mojich záujmoch. Celkom nedávno som si uvedomil, že moje otázky o živote, bytí, vnímaní, dokonca aj o umení sú detské otázky, teda otázky, ktoré počujeme hlavne od detí (a pri dospelých nás prekvapia). Kládol som si ich v detstve a kladiem si ich dodnes. Stále som totiž nenašiel uspokojivé a konečné odpovede.

O týchto otázkach bude tento večer. A tiež o úžase, ktorý rovnako začína v detstve a ktorý sa zväčšuje, pretože nie je dobrý dôvod na to, aby to tak nebolo. Carl Sagan v predslove k Hawkingovej práci ‚Stručná história času‘ napísal, že iba deti a malá hŕstka dospelých sa pýta na dôležité veci, napríklad aký je najmenší kúsok hmoty alebo prečo vesmír vôbec je. Áno, iba deti a malá hŕstka dospelých sa na to skutočne dôležité pýta nahlas, ale myslím si, že vo svojej podstate to zaujíma každého človeka, že podstatou každého človeka je úžas a otázky o podstate jeho existencie (teda všetky detské otázky ‚Prečo?‘ a ‚Ako?‘). A ak dospelý človek zistí, že úžas nie je hanbou, že nielen deti môžu byť užasnuté a že tieto otázky nie sú trápne a zbytočné, ale práve tie najdôležitejšie, začne sa niečo diať. Veci začnú dávať chuť a zmysel, aj keď paradoxne otázok začne pribúdať a odpovede nebudú uspokojivé a konečné. Človek si vtedy totiž konečne začne uvedomovať, že je súčasťou niečoho nekonečného.“

Účinkujúci: Andrej Kalinka, Ján Morávek, Lucia Kašiarová | Trvanie: 90 minút

Andrej Kalinka začínal v roku 1993 ako hudobník v undergroundových a jazzových skupinách a postupne prešiel k štúdiu klasickej hudby. Od roku 1996 začal spolupracovať s rôznymi divadelnými a hudobnými telesami, najprv ako skladateľ, neskôr aj ako libretista a napokon ako režisér. Spolupracoval s viac ako 30 umeleckými telesami a podieľal sa na vzniku vyše 70 diel, ktoré boli uvedené v rozličných krajinách od Nemecka, Ruska, Poľska, Chorvátska, Maďarska, až po Thajsko.

Pri tvorbe svojich diel vyhľadáva stále nových performerov z rozličných krajín. Ich špecifické skúsenosti, aspekty pováh a kultúrnych kontextov, ich herecké, hudobné alebo pohybové techniky považuje za základnú súčasť svojho umeleckého jazyka, ktorý je možné označiť ako komplementárne umenie. Je držiteľom viacerých ocenení, napríklad ceny Dosky či ocenení z festivalov Nová dráma, PIF a HARMONY WORLD PUPPET CARNIVAL.

Vstupenky [tu](#).

mimoOs & kol.: TETSU | 21. 9. 2024 o 18:00

TETSU je tanečný kvintet, ktorý vznikol v úzkom prepojení s hudobnou kompozíciou. Základom štruktúry hudobnej kompozície i celého diela je inšpirácia čínskym systémom wuxing, ktorý holisticky pomenováva päť fáz, procesov, elementov či pohybov objavujúcich sa vo vesmíre, v prírode a v živote človeka. Podobné fenomény možno nájsť aj v európskom prostredí, v pohanských alebo keltských zvykoch, ktorými sa tvorivý tím inšpiroval.

Na TETSU možno pozerieť ako na oheň, okolo ktorého sedíme, tancujeme, žijeme. Vnímame, ako silnie aj slabne, niekedy od jeho žiary potrebujeme odvrátiť zrak, inokedy ho zase chceme fúknutím rozduchať. Môžeme sa zadívať do jeho mihotavých plameňov, spojiť sa skrze nich s archetypmi ľudstva či s osobnými spomienkami. Možno si po chvíli všimneme, ako sa pri pohľade na oheň jemne hýbeme v spoločnom rytme pripomínajúcom tlkot srdca. Čo všetko môže vibrovať a prechádzať zúčastnenými telami prostredníctvom takého skupinového zážitku, ktorý je podmienený energiou tanečníc a tanečníkov v súhre s nezastavujúcim sa prúdom hudby a pohybu?

Foto: Darja Lukjanenko

TETSU je oslavou pohybu a životnej energie. Je energiou, ktorá nás tvaruje. TETSU je železom, ktoré kuje päť tancujúcich tiel v atmosfére meniacich sa dynamických, tonických a rytmických fáz hudby.

Projektový manažment a produkcia: Barbora Janáková | Koncept a choreografia: Peter Šavel
Pohybový materiál a tanec: Barbora Janáková, Eva Priečková, Silvia Svíteková, Andrej Štepita, Jaro Viňarská, alternatíva: Miroslava Stašková. Hudba: Marián Zavarský | Alternácia: Miroslava Stašková, Peter Šavel

Vstup zdarma.

FILM

PREMIETANIE FILMOV O SLOVENSKÝCH VÝTVARNÍKOCH V RÁMCI TRIENÁLE SEFO 2024

Úvodné slovo Kristína Jarošová, kunsthistorička a autorka projektu *Manifest*.

26. 9. 2024 o 18:00 | Slovenský inštitút v Prahe, Hyberská 1, Praha 1

Moments

SEFO Triennial 2024

V rámci sprievodného programu k prehliadke súčasného stredoeurópskeho umenia Trienále SEFO 2024 MOMENTY, ktoré prebieha v Múzeu umenia Olomouc, sa v Slovenskom inštitúte v Prahe uskutoční premietanie vybraných krátkych filmov z dokumentárneho cyklu *Manifest*, ktorý vznikol v produkcii RTVS, a zo série videodokumentov, ktoré natočilo Múzeum umenia Olomouc.

Cyklus *Manifest* predstavuje kľúčových predstaviteľov a predstaviteľky slovenského výtvarného umenia od roku 1960 až po súčasnosť. Približuje progresívnu generáciu výtvarníkov, z ktorých mnohí boli súčasťou alternatívnej scény a dokázali radikálne ovplyvniť vývoj domáceho vizuálneho umenia.

V ich inšpiratívnej tvorbe sa vyskytujú tendencie súdobých medzinárodných prúdov, napríklad neo-avantgardy, pop artu, kinetického či konceptuálneho umenia, vďaka čomu zažili a zažívajú významný úspech nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí.

V prvom premietacom bloku uvedieme z tohto cyklu medailóny šestice **Milan Bočkay, Otis Laubert, Rudolf Sikora, Matej Krén, Ilona Németh a Dezider Tóth**.

Druhý blok krátkych filmov následne predstaví **Milana Dobeša** a **Laca Terena**. Tieto filmy boli natočené v Múzeu umenia Olomouc a sú súčasťou CEAD – Central European Art Database, teda databázy umenia Strednej Európy 20. storočia.

Výber filmov: Barbora Kundračíková, kurátorka Trienále SEFO 2024 MOMENTY

Vstup zdarma.

VIZUÁLNE UMENIE

VÝSTAVA POZRI, PREŠPOROK: OD GRAFICKEJ VEDUTY K FOTOGRAFICKÝM POHĽADOM

Bratislava naprieč storočiami v dielach stredoeurópskych majstrov.

13. 6. – 12. 9. 2024 | Slovenský inštitút v Prahe, Hybernská 1

Kurátorky: Lucia Almášiová, Patrícia Ballx

Vystavujúci autori: Jakob Alt (1789 – 1872), Eduard Gurk (1801 – 1841), Gottfried Prixner (1747 – 1819), Johann Hieronymus Löschenkohl (1753 – 1807), Friedrich Bernhard Werner (1690 – 1778), Jozef Anton Lántz (činný okolo 1820), Johann Vincenz Reim (1796 – 1858), Eduard (Ede) Kozics (1829 – 1874), Károly (Carl) Körper (1845 – 1923) a Alois Krauss (Alojz Krausz, činný okolo 1904) a iní.

Vedeli ste, že Bratislava bola od 16. storočia hlavným a korunovačným mestom Uhorska a až do roku 1848 sa v nej konali zasadnutia uhorského snemu? Alebo, že mesto zohralo dôležitú úlohu aj v období napoleonských vojen začiatkom 19. storočia, kedy v ňom bol podpísaný „Friede von Pressburg“, teda Bratislavský mier? A počuli ste už, že v roku 1866 sa v lesoch nad Prešporokom odohrala posledná bitka prusko-rakúskej vojny, ktorej výsledok mal neskôr vplyv na prekreslenie vzťahov medzi Rakúskom a Uhorskom?

O tom, ako sa dnešné hlavné mesto Slovenska premieňalo v čase, sa dozviete viac vo výstave *Pozri, Prešporok!* Objavovať môžete grafické veduty, fotografie aj historické mapy mesta, ktoré vás prevedú od hradu, cez podhradie, centrum mesta až po nábrežie Dunaja.

Diela viac ako desiatky stredoeurópskych majstrov vám predstavia Bratislavu tak, ako ju nepoznáte – ako mesto s bohatou históriou, ktoré za posledné tri storočia prešlo fascinujúcimi premenami.

Vybrané výtvarné diela zachytávajú dávnu podobu mnohých známych stavieb, ktoré sú dnes ikonickými pamiatkami, a ukazujú, ako sa Bratislava v priebehu času kultúrne a umelecky zapisovala na mapu Európy. Príďte sa pozrieť, ako kedysi vyzeral Bratislavský hrad, Dóm sv. Martina či Hlavné námestie.

Výstavu *Pozri, Prešporok!*, ktorá vznikla na pôde Galérie mesta Bratislavy, je možné navštíviť v Slovenskom inštitúte v Prahe do 12. 9. 2024.

MESIAC ČESKO – SLOVENSKEJ KULTÚRNEJ VZÁJOMNOSTI

VÝSTAVA JÁN BERGER / JIŘÍ SOPKO

Výtvarný dialóg, ktorý sa uskutočňuje ako prvé podujatie pri príležitosti nadchádzajúceho Mesiaca česko-slovenskej kultúrnej vzájomnosti.

19. 9. – 18. 10. 2024, vernisáž 19. 9. 2024 o 18:00 | Slovenský inštitút v Prahe, Hybernská 1

V Galérii Slovenského inštitútu sa v komornom formáte odohrá priateľské stretnutie: Ján Berger (*1944), ktorý sa narodil v Čechách a žije a tvorí v Bratislave, bude vystavovať s Jiřím Sopkom (*1942), ktorý sa narodil na Slovensku a žije a tvorí v Prahe.

Autor diela: Ján Berger

Oboch spája akademická kariéra profesorov na VŠVU, prípadne na AVU, odkiaľ sa poznajú aj osobne. Obaja patria k rovnakej generácii, obaja sú maliari, obaja figuralisti a obaja sú tým, a to je tu rozhodujúce, čo sa bežne nazýva pojmom koloristi. Kolorista je umelec, pre ktorého farba zohráva takú dôležitú úlohu, že ak by dielo bolo reprodukované čiernobiely, stratilo by podstatnú časť svojho významu. Kolorizmus ide ruka v ruku s oslobodením farby od jej popisnej funkcie. Inicioval ho na začiatku moderny Vincent van Gogh, po ňom nasledovali Pierre Bonnard a Henri Matisse a z tejto francúzskej tradície vyšli Jiří Sopko aj Jan Berger. To, čo spája Bergera a Sopka, ako aj spomínaných predchodcov, je skúmanie možností farby spolu s osobným a veľmi odlišným pohľadom na svet.

Bergerovou témou je akýsi intímny pohľad na človeka a na jeho svet. To je aj téma jeho vizionárskych obrazov. V nich sa jeho pohľad na svet zdá byť utkaný zo spomienok na veci dávno minulé, na mýty, na veci videné, na veci precítené. Jeho obrazy sa vzpierajú signálnej reči, ktorá v Sopkovom diele uľahčuje vstup do obrazu. Bergerov obrazový svet je vytvorený zo škvŕn a ťahov štetca rôznych farieb, rôznych priestorových orientácií a nespočetných farebných kontrastov. Materiálny svet sa odhmotňuje. Divák si ho pomaly a postupne skladá z malých, ťažko dešifrovateľných fragmentov do často viac tušených ako s presvedčivosťou rozpoznaných motívov a do bohatej škály nálad. Vzniká pri tom spleť asociácií: niekde vlhkosť tienistej záhrady, niekde náznak pekelnej jamy a inde vizualizovaná nekonečná sladkosť.

Autor diela: Jiří Sopko

Sopko maluje plošne, trochu prehnane by sa dalo povedať kolážovito, akoby sa obrazový svet skladal z rôznych monochromatických foriem. Jeho obrazový priestor je vytvorený žiarivosťou a teplotou alebo chladom veľkoryso poňatých farebných plôch. Veľký význam má pnutie elegantne zakrivených alebo rovných línií, ktoré tvoria kraje farebných polí. A tak si jeho obrazy už z diaľky vynucujú pozornosť svojou jasnosťou podobnou plagátom Henri de Toulouse-Lautreca. Sopko pochádza zo sveta absurdity, ktorý má svoje korene v dobe normalizácie, ktorá sa začala po vpáde vojsk Varšavskej zmluvy. Človek je v Sopkových obrazoch vystavený vysokému napätiu, ktoré tu generujú sily kontrastov nelomených farieb. Vzniknutej energii farieb budú všetky obrazové objekty naďalej vystavené a budú sa s ňou musieť vysporiadať.

Jedným z čarov stretnutia týchto dvoch veľkých koloristov na jednom mieste a v jednom čase spočíva v protikladoch, ktoré ich diela charakterizujú.

ZAŽÍT MĚSTO JINAK

JARO VARGA: „POTATO MONUMENT“

21. 9. 2024 od 14:30 | Slovenský inštitút v Prahe, Hybernská 1, Praha 1

„POTATO MONUMENT“ je projektom slovenského vizuálneho umelca Jara Vargu pripraveným v spolupráci so Slovenským inštitútom v rámci Trienále SEFO 2024 MOMENTY. Zemiak, kľúčová lokálna surovina, národná potravina, najobľúbenejšia aj najlacnejšia pochúťka, sa stáva témou podrobnejšej kultúrnej, sociálnej a politickej reflexie.

Foto: Potato, Vizualizácia, Jaro Varga

Odkiaľ pochádza? Kedy sa v našom prostredí objavuje? Prečo zohráva takú dôležitú úlohu? Prečo nám tak chutí? A čo k životu potrebuje? Počas festivalu *Zažít město jinak* prebehne verejná prezentácia projektu sprevádzaná diskusiou, výtvarný workshop venovaný odlievaniu zemiakových dlaždíc a piknik v priestore Hybernskej 1.

Kurátorka: Barbora Kundračíková

Program:

14:30 prezentácia s diskusiou

15:30 výtvarný workshop

16:30 zemiakové občerstvenie

Zažít město jinak sú susedské slávnosti, ktoré od roku 2006 zbližujú obyvateľov českých miest a oživujú verejný priestor. Podobu festivalu vytvárajú sami obyvatelia a obyvateľky konkrétnych mestských štvrtí, ktorí na báze dobrovoľníctva vytvárajú priestor, ktorý patrí ľuďom a ich fantázii. Zaparkované autá na uliciach nahradia koncerty, divadlá, dielne, hry pre deti či stánky s jedlom. Do slávností sa každoročne zapájajú stovky lokalít po celej Českej republike, medzi ktorými tento rok nebude chýbať ani Slovenský inštitút v Prahe.

Prezentácia vizuálneho projektu, ktorý bude vznikať v čase, je sprievodným podujatím Trienále SEFO 2024 MOMENTY.

Pripravili:

Slovenský inštitút v Prahe, Trienále SEFO 2024 MOMENTY, *Zažít město jinak* a Bistro U Býka.

Precvičte si slovenčino!

Združenie európskych kultúrnych inštitútov EUNIC, Generálne riaditeľstvo pre preklady Európskej komisie a Zastúpenie Európskej komisie v Českej republike pripravujú spravidla v septembri pri tejto príležitosti bohatý kultúrny program, ktorého súčasťou bude aj tento rok podujatie venované európskym jazykom v Kampuse Hybernská.

Festival *Európsky deň jazykov* v Kampuse Hybernská organizuje od roku 2018 platforma Library of Languages z Filozofickej fakulty Univerzity Karlovej. Celodenný program venovaný základným a stredným školám aj širokej verejnosti zoznamuje návštevníkov s jazykmi európskymi aj svetovými, živými aj mŕtvymi.

Súčasťou programu sú minikurzy najrôznejších jazykov sveta, workshopy s tipmi na učenie jazykov, únikové hry, interaktívne výstavy, ale aj ochutnávka jedla a pitia zo všetkých kútov sveta.

Medzi predstavenými jazykmi nebude ani tento rok chýbať slovenčina. Príležitosť precvičiť si slovenský jazyk prinesie interaktívny workshop „speak-dating“ s lektorkou slovenského jazyka Zuzanou Šindlerovou z Filozofickej fakulty Univerzity Karlovej.

Pripravili:

Zastúpenie Európskej komisie v ČR a pražský klaster EUNIC
v spolupráci so Slovenským inštitútom.

INFORMUJEME A ODPORÚČAME

HALPERN A JOHNSON

Hostovanie Divadla Astorka Korzo'90 v Prahe.

7. 9. 2024 o 19:30 | Malá scéna, Na Perštýně 6, Praha 1

Milan Kňažko a Vlado Černý v inscenácii *Halpern a Johnson* | Foto: Ctibor Bachratý

Vynikajúca komédia o päťdesiatročnom tajomstve dvoch „priateľov“. Divadelná hra *Halpern a Johnson* od britského dramatika Lionela Goldsteina sa presadila na celom svete. Svetovú premiéru mala v Londýne a jednu z postáv vytvoril Sir Lawrence Olivier ako svoju poslednú rolu v živote. V českom divadelnom prostredí je známa pod názvom *Pan Halpern a pan Johnson* v obsadení s Františkom Němcom a Petrom Kostkom.

Hra mieša majstrovské emócie s jemným humorom. Výsledkom je dojemné a vtipné skúmanie skúseností dvoch rozdielnych mužov s láskou k ženám. Podnikateľ Halpern a ekonóm Johnson postupne odhaľujú svoju minulosť, ktorá je bohatá nielen na prekvapenie, ale najmä na vášeň, ktorú by málokto čakal u mužov istého veku.

Brilantne napísaná komédia je predurčená pre vyzreté herecké osobnosti, preto je jej každé inscenačné uvedenie jedinečným koncertom tých konkrétnych hercov, ktorí v nej účinkujú. Rovnako je to aj v prípade hercov Milana Kňažka a Vlada Černého.

Autor: Lionel Goldstein | Réžia: Ondrej Spišák | Hrajú: Milan Kňažko, Vlado Černý

Vstupenky nájdete na tomto [odkaze](#).

SVÄTOVÁCLAVSKÝ HUDOBNÝ FESTIVAL

Vystúpenia Slovenského komorného orchestra v rámci 21. ročníku Svätováclavského hudobného festivalu.

SUK / BELLA / DVOŘÁK

15. 9. 2024 o 17:00 | Třinec – Evangelický kostel

Slovenský komorný orchester odohrá v Třinci dva sláčikové kvintety skladateľov Jána Levoslava Bella a Antonína Dvořáka v úprave umeleckého vedúceho SKO Ewalda Danela.

Program:

Ján Levoslav Bella (1843–1936): Sláčikové kvinteto d mol (úprava pre sláčikový orchester)
Antonín Dvořák (1841–1904): Sláčikové kvinteto č. 2 G dur, op. 77, B49 (úprava pre sláčikový orchester)

Interpreti: Slovenský komorný orchester, Ewald Danel

Viac informácií nájdete na tomto [odkaze](#).

Foto: snr.cz

DVOŘÁK: REQUIEM

28. 9. 2024 o 18:00 | Ostrava-centrum – Katedrála Božského Spasitele

Slovenský komorný orchester vystúpi v rámci záverečného koncertu 21. ročníku Svätováclavského hudobného festivalu v Ostrave.

Program:

Antonín Dvořák (1841–1904): Requiem, op. 89, B165

Interpreti:

Filharmónia Bohuslava Martinů | Robert Kružík – dirigent | Slovenský filharmonický zbor
Jan Rozehnal – zbormajster

Sólisti: Kateřina Kněžíková – soprán | Markéta Cukrová – mezzosoprán | Jaroslav Březina – tenor | Pavel Švingr – bas

Viac informácií nájdete na tomto [odkaze](#).

KNIŽNÉ NOVINKY

IVANA DOBRAKOVOVÁ: A ČO SA VÁM STALO?

SLC, BRATISLAVA 2024

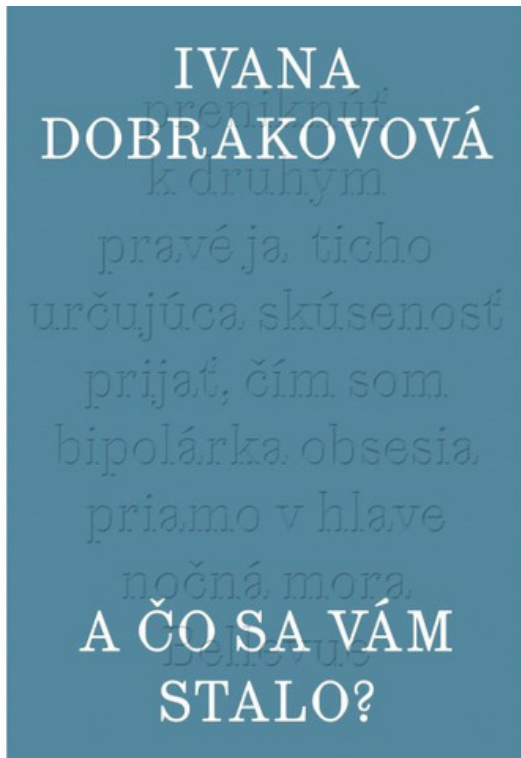

Foto: SLC

Bibliofília prozaičky a prekladateľky Ivany Dobrákovovej načiera do súkromia, dovnútra bipolárnej poruchy. Autorka píše: „A čo sa vám stalo? spýtal sa taxikár Delphine de Viganovej, keď mu povedala, že je spisovateľka. Nespýtal sa: A o čom píšete? Ani nepovedal: Ó, to je zaujímavé, tak spisovateľka, pozrime sa. Nie. Povedal: A čo sa vám stalo? Lebo ak niekto píše, ak niekto píše z nutnosti, čosi zlé sa mu muselo stať. Kniha sa volá *Noc nič nezadrží*, čítala som ju vo francúzštine, v češtine, nepreložila som ju, bohužiaľ, do slovenčiny, preložil ju niekto iný, Delphine de Viganová v nej píše o svojej bipolárnej matke, je to jedna z kníh, ktoré ma poznačili, pozeráť sa na TO z perspektívy dieťaťa“. Čítanie bibliofílie je poetickým, esejistickým aj estetickým zážitkom.

Autorka bola hostkou tohtoročného knižného festivalu Mesiac autorského čítania v Brne.

PETRA HANÁKOVÁ: MÁME SVOJ FILM!

SLOVENSKÁ FILMOVÁ KULTÚRA A PROPAGANDA 1939 – 1945

SLOVENSKÝ FILMOVÝ ÚSTAV, BRATISLAVA 2024

Foto: SFU

Publikácia *Máme svoj film! Slovenská filmová kultúra a propaganda 1939 – 1945* je prvou samostatnou monografiou venovanou domácej filmovej kultúre v období Slovenského štátu. Film skúma v širšom kultúrnom i recepčnom rámci. Nevenuje sa len filmom a ich tvorcom, ale aj inštitucionálnemu zázemiu filmu, propagande a cenzúre, skladbe a podmienkam kinoprojekcie, diváctvu či marketingovým politikám.

OSOBNOSŤ

LADISLAV ŤAŽKÝ (19. september 1924, Čierny Balog – 20. január 2011, Bratislava)

Prozaik, dramatik a scenárista

Ladislav Ťažký | Foto: SLC

V septembri uplynie sto rokov od narodenia jednej z najvýznamnejších osobností povojnovej generácie slovenských spisovateľov.

Ladislav Ťažký sa narodil v Čiernom Balogu v rodine lesného robotníka. Po vychodení ľudovej školy získal odborné vzdelanie kartografa na Vojenskom zemepisnom ústave v Bratislave. Počas druhej svetovej vojny bol odvelený na východný front, kde ho po vypuknutí Slovenského národného povstania zajali Nemci a internovali do Rumunska. Hoci sa mu z tábora podarilo ujsť, opätovne ho zatkli v Maďarsku a skončil v zajateckom tábore v Rakúsku, kde až do skončenia vojny pracoval ako väzeň na obnove zbombardovanej Viedne.

Po druhej svetovej vojne prešiel niekoľkými zamestnaniami. Pracoval ako technický kreslič v Košiciach, neskôr ako sociálny referent na Okresnom národnom výbore v Brezne. V roku 1952 absolvoval štúdium na Vysokej škole politických a hospodárskych vied v Prahe. Do roku 1958 pôsobil na oddelení kultúry Ústredného výboru Komunistickej strany Slovenska v Bratislave a v roku 1962 ukončil vedeckú aspirantúru na Inštitúte spoločenských vied v Prahe.

V rokoch 1967-1968 pôsobil ako redaktor v denníku *Smena*, kde publikoval aj vlastné politické vyjadrenia. Za verejné odsúdenie vpádu vojsk Varšavskej zmluvy do Československa v auguste roku 1968 a odmietanie čistiek vo verejnom živote stratil zamestnanie a nesmel publikovať, bol vylúčený z KSS aj zo Zväzu slovenských spisovateľov. V rokoch 1972-1979 pôsobil v Ústredí ľudovej umeleckej výroby (ÚĽUV). Po odchode do dôchodku v roku 1984 sa venoval výlučne literárnej tvorbe.

Knižne debutoval relatívne neskoro, v roku 1962 ako 38-ročný, zato však hneď dvoma zbierkami poviedok – *Vojenský zbeh* a *Host majstra Čerta*. Vo svojej tvorbe do veľkej miery čerpal zo svojho osobného príbehu. Opierajúc sa o vlastné skúsenosti vypovedal o neludskej podobe vojny a o správaní sa človeka na fronte či v zajateckom tábore. Tieto témy rezonujú napríklad v novele *Dunajské hroby* (1964) či v rozsiahlom románe *Amenmária. Samí dobrí vojaci* (1964), v ktorom Ladislav Ťažký ako jeden z prvých podal obraz o živote a postojoch slovenských vojakov na východnom fronte.

Na konci uvoľnených 60. rokov vydal Ladislav Ťažký kritický román o násilnej kolektivizácii na Slovensku *Pivnica plná vlkov* (1969) a spomienkovú prózu *Ozvena svedomia* (1969), ktorá však bola pre jeho postoj k okupácii Československa skartovaná.

Jeho tematický záber bol veľmi široký – v zbierke poviedok *Márie a Magdalény* (1983) vzdal hold ženám, údel najbiednejšieho a zároveň pokorného človeka zobrazil v románe *Aj v nebi je lúka* (1985) a jeho próza *Pred potopou* (1988) pojednáva o ľuďoch pracujúcich na stavbe hydroelektrárne v Gabčíkove.

Napísal tiež knihu pre staršiu mládež *Smrť obchádza štadióny* (1990), román s detektívnou zápletkou *Kto zabil Ábela?* (1991) či dielo *Fantastická Faidra* (1991) o osudoch slovenských emigrantov. Žáner dobrodružnej literatúry v jeho tvorbe zastupujú romány *Dvanásť zlatých monarchov* (1992) a *Maršalova dcéra* (1993). K problémom národnej a ľudskej existencie sa vyjadril v knihe rozhovorov *Testament svedomia* (1996).

Za svoje diela získal Ladislav Ťažký niekoľko ocenení: Cenu Zväzu slovenských spisovateľov (1965), Cenu ministerstva národnej obrany (1966), Štátnu cenu Klementa Gottwalda (1968), Cenu Nadácie Matice slovenskej (1994), Cenu Jozefa Cígera Hronského (1994), Rad Ľudovíta Štúra (1995), Čestný doktorát Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre (2004).

V roku 1993 Ladislav Ťažký odmietol kandidatúru na prezidenta Slovenskej republiky a neprijal ani ponuku stať sa ministrom kultúry SR či predsedom Matice slovenskej. Pôsobil ako externý poradca prezidenta Rudolfa Schustera, čestný predseda Spolku slovenských spisovateľov či ako člen Predsedníctva Matice slovenskej.

Ladislav Ťažký zomrel 20. januára 2011 v Bratislave vo veku 86 rokov. Pochovaný je v obci Veľký Klíž v okrese Partizánske.

DIPLOMA SELECTION | DESIGNBLOK 2024

2. 10. – 6. 10. 2024

Finále medzinárodnej súťaže diplomových prác v oblasti produktového a módného designu. Tri desiatky budúcich hviezd z niekoľkých krajín Európy sa predstavia v rámci výstavy a módnej prehliadky na medzinárodnom festivale dizajnu Designblok.

Designblok 2024 sa uskutoční v priestoroch Muzea města Prahy, Uměleckoprůmyslového muzea, Bastionu Florenc a Jízdárny Pražského hradu.

PREZENTÁCIA VYDAVATEĽSTVA KK BAGALA

3. 10. 2024 o 18:00 | Slovenský inštitút v Prahe, Hyberská 1

Diskusia s vydavateľom a propagátorom slovenskej literatúry Kolomanom Kertészom Bagalom a spisovateľmi Lacom Keratom a Petrom Uličným.

INSCENÁCIA TÁTO IZBA SA NEDÁ ZJESŤ

11. 10. 2024 o 19:30 | Divadlo Kolowrat (Ovocný trh 6, Praha 1)

Scénické spracovanie mimoriadne úspešnej novely slovenskej autorky Nicol Hochholczerovej, ktoré vzniklo v dramaturgii Ivy Mikulovej a v réžii Petra Michálka pre brnianske Divadlo KAM JDEŠ? Viac informácií a vstupenky [tu](#).

TANEČNÝ WORKSHOP FOLKY-POLKY

12. 10. 2024 | Slovenský inštitút v Prahe, Hyberská 1

Pre mimoriadny úspech z marcovej Noci divadiel prinesieme reprízu tanečného workshopu s umeleckým vedúcim profesionálneho umeleckého telesa SL'UK Stanislavom Marišlerom. Folk-polk sú spojením ľudového tanca a aerobiku v rytme chytľavej ľudovej hudby.

PREZENTÁCIA PUBLIKÁCIE O MARIÁNOVI VARGOVI + KONCERT

16. 10. 2024 o 18:00 | Slovenský inštitút v Prahe, Hyberská 1

Autorská dvojica Marian Jaslovský a Jana Vargová predstavia svoju publikáciu *Marián Varga: Nebo, peklo, raj* o hudobnom skladateľovi a ikone slovenského bigbítu. Večer bude obohatený o koncertné vystúpenie slovenského hudobného skladateľa Vladislava Šarišského.

FESTIVAL ČESKEJ A SLOVENSKEJ TVORBY PRE DETI

22. 10. 2024 | Slovenský inštitút v Prahe, Hybernská 1

V rámci 10. ročníka *Festivalu českej a slovenskej tvorby pre deti*, ktorý organizuje nezisková organizácia BONA FIDE v rámci Mesiaca česko-slovenskej kultúrnej vzájomnosti, bude Slovenský inštitút v Prahe hostiť výstavu divadelného a filmového výtvarníka a scénografa Františka Liptáka.

FOKUS NA SÚČASNÚ SLOVENSKÚ LITERATÚRU: VERONIKA ŠIKULOVÁ

23. 10. 2024 o 18:00 | Slovenský inštitút v Prahe, Hybernská 1

V rámci celoročného cyklu diskusií s minuloročnými finalistami prestížneho slovenského literárneho ocenenia Anasoft litera sa v októbri uskutoční stretnutie s prozaičkou Veronikou Šikulovou, ktorá predstaví svoje dielo *Líštičky mají rady teplo*.

PREDNÁŠKA TEATROLOGIČKY NADEŽDY LINDOVSKÉJ

**24. 10. 2024 o 17:00 | Městská knihovna v Praze – Ústřední knihovna,
Mariánské náměstí 1/98, Praha 1**

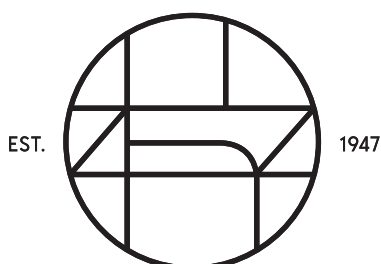
Na jeseň pokračujeme v úspešnom cykle odborných prednášok v spolupráci s Teatrologickou spoločnosťou, tentokrát s uznávanou slovenskou teatrologičkou Nadeždou Lindovskou.

Slovenský inštitút Praha
Hyberná 1
110 00 Praha 1, Česká republika
www.slovenskyinstitut.cz
Tel: +420 721 466 298
E-mail: si.prague@mzv.sk

Sponzorom Slovenského inštitútu v roku 2024 je:

JAVORINA

Zmena programu vyhradená.
Zodpovedná redaktorka: Ľubica Krénová.

Účasťou na podujatiach Slovenského inštitútu v Prahe dávate súhlas so spracovaním osobných údajov.
Vaše osobné údaje nebudú poskytnuté tretím stranám na ďalšie spracovanie bez vášho vedomia.